

Asia: VN/7937/2020

Kommenttipyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen keskeisten käsitteiden sanastoksi

Yleisiä kommentteja:

Yleisiä kommentteja:

Kommentointia helpottaisi vastaisuudessa sellainen käsitteiden esitystapa, missä uuden termin rinnalla esitettäisiin myös vanha termi, jonka uusi korvaa.

Käsitteistössä tulisi tuoda selvemmin ero julkisesti rahoitettujen ja julkisesti järjestettyjen eli lakisääteisten ja muiden palveluiden välille. Nyt esitetty käsitteistö ei riittävästi ota huomioon yksityisesti rahoitettuja sote-palveluja, kuten työterveyshuoltoa (josta osa on lakisääteistä ja osa ei, ja järjestäjätahona ei läheskään aina ole julkinen toimija ja rahoittajina on useampia tahoja) tai vakuutuksilla, Kela-korvausten tukemana tai kokonaan yksityisellä rahalla hankittuja palveluja. Käsitteistön tulisi olla paitsi tältä osin selkeä, myös ottaa huomioon sekä julkisesti rahoitetut ja järjestetyt että yksityisesti rahoitetut ja järjestetyt palvelut. Huomio koskee termistöä yleisesti, mutta erityisesti kohtia 17 ja 20.

Yksittäisiä käsitteitä koskevia kommentteja. Pyydämme jaottelemaan kutakin käsitettä koskevat kommentit kyseisen käsitteen numeron alle.

1. käsitettä koskevat kommentit

-

2. käsitettä koskevat kommentit

-

3. käsitettä koskevat kommentit

-

4. käsitettä koskevat kommentit

-

5. käsitettä koskevat kommentit

-

6. käsitettä koskevat kommentit

-

7. käsitettä koskevat kommentit

-

8. käsitettä koskevat kommentit

-

9. käsitettä koskevat kommentit

-

10. käsitettä koskevat kommentit

Käsite rajaa perustason terveystalvet julkisen sosiaali- ja terveystalveluiden järjestäjän tarjoamiksi palveluiksi. Onko tämä tarkoituksenmukaista, kun otetaan huomioon, että yksityisen perusterveydenhuollon palveluita käyttää säännöllisesti reilusti yli kaksi miljoonaa kansalaista? Perustason terveystalveluja annetaan yksityisessä palvelutuotannossa esimerkiksi työterveyshuollon kautta sekä terveystakutusten, Kela-korvausten ja kokonaan yksityisen rahoituksen turvin. Jos termistö olisi ehdotetun kaltainen, mitä termiä silloin käytettäisiin yksityisistä terveystalveluista, jotka sisällöltään vastaavat perustason terveystalveluita?

11. käsitettä koskevat kommentit

Käsite rajaa erityistason terveystalvet julkisen sosiaali- ja terveystalveluiden järjestäjän tarjoamiksi palveluiksi. Kuitenkin nykyisin ja myös tulevaisuudessa yksityisiltä palveluntuottajilta voi saada niin kutsuttuja perustason erikoissairaanhoidon palveluja suoraan myös ilman lähetettä ja vakuutuksen, Kela-korvauksen tai kokonaan yksityisen rahoituksen turvin (esimerkiksi ihotaudit, gynekologipalvelut, silmäpalvelut, suun terveydenhuolto). Onko rajaustarkoituksenmukainen? Mitä termiä tulevaisuudessa käytetään yksityisen tuottamista ja yksityisesti rahoitetuista erityistason terveystalveluista?

12. käsitettä koskevat kommentit

-

13. käsitettä koskevat kommentit

-

14. käsitettä koskevat kommentit

-

15. käsitettä koskevat kommentit

-

16. käsitettä koskevat kommentit

-

17. käsitettä koskevat kommentit

Termiin tulisi tehdä lisäys, joka erottaa selvästi julkisesti rahoitetun ja täten myös julkisesti järjestetyn toiminnan yksityisesti rahoitetusta toiminnasta. Esimerkiksi ”Julkisesti rahoitetuissa palveluissa julkisen tahon lakisääteinen velvollisuus...”

18. käsitettä koskevat kommentit

-

19. käsitettä koskevat kommentit

Onko termi ”sosiaali- ja terveystalvelujen antaja” tarpeen lainkaan, kun sen määritelmä kuuluu ”toimija, joka järjestää, tuottaa tai toteuttaa sosiaalipalveluja, terveystalveluja tai sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä palveluja” ja kun käsitteistössä mainitut järjestäminen, tuottaminen ja toteuttaminen on erikseen määritelty? Milloin termiä ”sosiaali- ja terveystalvelujen antaja” tarvittaisiin?

20. käsitettä koskevat kommentit

Käsite ”sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäjä” selitettäisiin näin: ”sosiaali- ja terveystalvelujen antaja, jolla on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu”. Epäselväksi jää, tarkoitetaanko käsitteellä sekä julkisia, lakisääteisiä sote-palveluja järjestäviä tahoja (kuten kunnat ja kuntayhtymät nyt, hyvinvointialueet tai maakunnat mahdollisesti tulevaisuudessa) vai myös yksityisiä tahoja. Voi nimittäin katsoa, että myös yksityiset tahot, kuten työntekijöilleen vapaaehtoista työterveyshuoltoa järjestävät työnantajat ovat palvelujen järjestäjiä samoin kuin – laveassa merkityksessä – palveluja yksityiseltä palveluntuottajalta kokonaan omalla rahalla, vakuutuksen tai Kela-korvauksen turvin ostavat yksityishenkilöt.

Käsitteen nykyinen määritelmä sisältää nyt poistettavaksi ehdotetun kohdan: ”...tai yksityinen palveluntantaja myydessään sosiaalipalveluja, terveystalveluja tai sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä palveluja suoraan asiakkaalle”. Tämän kohdan poistaminen on hyvä ja termiä selkeyttävä asia, sillä palveluntuottaja ei voi nähdäksemme olla palvelujen järjestäjä. Palvelujen järjestäjätaho on hankkiva, ostava, nimensä mukaisesti järjestävä taho.

Viitaten kohdan 19. kommenttiimme ”sosiaali- ja terveystalvelujen antajasta” (onko termi lainkaan tarpeen) myös ”sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäjän” määrittely ”sosiaali- ja terveystalvelujen antajana” on vaikeaselkoinen.

21. käsitettä koskevat kommentit

Termi ”saa aikaan” on vaikeasti ymmärrettävä.

Termien ”palvelujen tuottaja” (21.) ja ”palvelujen toteuttaja” (22.) välinen ero jää määrittelyjen eroavaisuudessaan hyvin epäselväksi. ”Palvelujen tuottaja” ”saisi aikaan” palveluja ja ”palvelujen toteuttaja” ”antaisi käytännössä” palvelut. Mitä nämä tarkoittavat? Tarkoitetaanko ”palvelujen tuottajalla” sosiaali- ja terveydenhuollon luvat omaavaa toimijaa JA esimerkiksi vuokratyövoimaa välittävää, ei sosiaali- ja terveydenhuollon lupia omaavaa toimijaa ja ”palvelujen toteuttajalla” VAIN sosiaali- ja terveydenhuollon luvat omaavaa toimijaa? Vai tarkoitetaanko ”palvelujen tuottajalla” sosiaali- ja terveystalvelujen tuottajaa, joka voi olla isompi entiteetti, ja ”palvelujen toteuttajalla” yksittäisiä ammattihenkilöitä, jotka palvelut antaa? Ei varmastikaan jälkimmäistä, mutta käsitteiden ero tosiaan jää hyvin epäselväksi.

22. käsitettä koskevat kommentit

Sama kommentti kuin edelliseen kohtaan:

Termien ”palvelujen tuottaja” (21.) ja ”palvelujen toteuttaja” (22.) välinen ero jää määrittelyjen eroavaisuudessaan hyvin epäselväksi. ”Palvelujen tuottaja” ”saisi aikaan” palveluja ja ”palvelujen toteuttaja” ”antaisi käytännössä” palvelut. Mitä nämä tarkoittavat? Tarkoitetaanko ”palvelujen tuottajalla” sosiaali- ja terveydenhuollon luvat omaavaa toimijaa JA esimerkiksi vuokratyövoimaa välittävää, ei sosiaali- ja terveydenhuollon lupia omaavaa toimijaa ja ”palvelujen toteuttajalla” VAIN sosiaali- ja terveydenhuollon luvat omaavaa toimijaa? Vai tarkoitetaanko ”palvelujen tuottajalla” sosiaali- ja terveystalvelujen tuottajaa, joka voi olla isompi entiteetti, ja ”palvelujen toteuttajalla” yksittäisiä ammattihenkilöitä, jotka palvelut antaa? Ei varmastikaan jälkimmäistä, mutta käsitteiden ero tosiaan jää hyvin epäselväksi.

23. käsitettä koskevat kommentit

-

24. käsitettä koskevat kommentit

-

25. käsitettä koskevat kommentit

-

26. käsitettä koskevat kommentit

-

27. käsitettä koskevat kommentit

-

28. käsitettä koskevat kommentit

-

29. käsitettä koskevat kommentit

-

30. käsitettä koskevat kommentit

-

31. käsitettä koskevat kommentit

-

32. käsitettä koskevat kommentit

-

33. käsitettä koskevat kommentit

Termissä muutetaan sana ”asiakas” sanaksi ”henkilö”. HALI:n ymmärryksen mukaan tässä sanalla ”henkilö” tarkoitetaan luonnollisia henkilöitä. Millä termillä vastaisuudessa kutsutaan palveluiden ostajatahoja, kuten työterveyshuoltoa työntekijöilleen järjestäviä yrityksiä tai julkisesti rahoitettujen sote-palvelujen järjestäjätahoa, joka ostaa palveluja yksityiseltä toimijalta? Olisiko erottelua varten tarkoituksenmukaista muodostaa termit ”asiakas” ja ”henkilöasiakas”, jotta asiakaskunta ei rajoittuisi luonnollisiin henkilöihin?

34. käsitettä koskevat kommentit

Vastaava huomio kuin kohdassa 33.

35. käsitettä koskevat kommentit

-

36. käsitettä koskevat kommentit

-

37. käsitettä koskevat kommentit

-

38. käsitettä koskevat kommentit

-

39. käsitettä koskevat kommentit

Uusi termi on perusteltu, sillä palvelutarpeen arviointia ei ole tarkoituksenmukaista rajata vain sosiaalihuoltoon, kuten nykymääritelmässä.

40. käsitettä koskevat kommentit

-

41. käsitettä koskevat kommentit

-

42. käsitettä koskevat kommentit

-

43. käsitettä koskevat kommentit

-

44. käsitettä koskevat kommentit

-

Laakso Ville
Hyvinvointiala HALI ry